

Informacja Burmistrza Okonka o aktualnej sytuacji w rolnictwie

Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Okonek wynosi 13.173ha. Stanowią one ok. 43% całkowitej powierzchni gminy, przy czym grunty orne zajmują powierzchnię 11.891 ha.

Porównując z rokiem 2013 zmniejszyła się liczba gospodarstw indywidualnych z 589 do 588. Na terenie gminy funkcjonuje również 14 podmiotów prawnych, w których posiadaniu są grunty rolne o łącznej powierzchni 1.763ha.

Towarowa produkcja zwierzęca w Gminie Okonek nie jest wiodącym kierunkiem działalności rolniczej. Ustępuje ona miejsca produkcji zbóż, stanowiącej 86,64% powierzchni gruntów ornych.

I. Klasy bonitacyjne użytków rolnych

Gminę na tle powiatu złotowskiego wyróżnia obecność gleb II klasy bonitacyjnej, jednak stanowią one 8,7 ha tj. zaledwie 0,07% powierzchni użytków rolnych.

Gleby klasy III zajmują 2.951ha, co stanowi 22,4% powierzchni użytków rolnych. Ich udział w województwie wielkopolskim analogicznie wynosi 21,47%. Przedstawione dane wskazują na zbliżony procentowy udział tych gleb pomiędzy gminą, a województwem.

Największą powierzchnię 6.548 ha zajmują gleby klasy IV, stanowiące niemal 50% użytków rolnych. Należy wskazać wyższy o 15% udział gleb klasy IV w Gminie Okonek względem procentowego udziału tych gleb w województwie.

Użytki klasy V procentowo zajmują porównywalną powierzchnię jak użytki klasy III, zarówno w gminie jak i w województwie. Procentowy udział najsłabszych gleb klasy VI w województwie wynosi 16,28% natomiast w Gminie Okonek wynosi zaledwie 6,52%, tj. 890ha.

Tab. 1. Zestawienie klas użytków rolnych [ha i %] w Gminie Okonek i woj. wielkopolskim

klasa użytków rolnych	Gmina Okonek ¹⁾		woj. wielkopolskie ²⁾	
	powierzchnia	udział procentowy	powierzchnia	udział procentowy
	[ha]	[%]	[ha]	[%]
I	-	-	54	0,003
II	9	0,07	14 440	0,760
III	2 951	22,40	407 835	21,474
IV	6 547	49,70	682 062	35,913
V	2 648	20,11	485 334	25,556
VI	859	6,52	309 211	16,281
Nie użytki i grunty niesklasyfikowane*	159	1,20	252	0,013
razem	13173	100	1 899 188	100

* nieużytki, stawy i zadrzewienia niesklasyfikowane

Źródło: ¹⁾ ewidencja własna Gminy Okonek, 2014

²⁾ Rocznik statystyczny rolnictwa 2012, GUS

Analiza wartości z tab. 1. nasuwa następujące wnioski:

- warunki glebowe na terenie gminy możemy uznać za sprzyjające do prowadzenia produkcji rolnej zarówno w skali województwa jak i powiatu,
- ok. 70% użytków rolnych (klasa II, III i IV) pozwala na intensywną uprawę najbardziej wymagających gatunków jakimi są pszenica czy rzepak,
- ok. 25% użytków rolnych to gleby klasy V i VI pozwalające na satysfakcjonującym poziomie utrzymać plonowanie żyta i pszenżyta w sprzyjających warunkach atmosferycznych,
- niepokojąca jest powierzchnia gruntów niesklasyfikowanych w gminie na tle województwa wynosząca aż 160ha, co stanowi ok. 60% gruntów niesklasyfikowanych w całym województwie.

II. Rodzaje użytków rolnych

Dominującą grupą użytków są grunty orne o powierzchni ok. 11 891ha (90,27% gruntów rolnych), przy czym wartość ta w województwie wynosi nieco poniżej 80%. Tak duży udział gruntów orných wskazuje na dużą przydatność gleb do produkcji rolnej.

Powierzchnia łąk i pastwisk wynosi niespełna 1.012ha co stanowi 7,68% powierzchni gruntów rolnych w Gminie Okonek i jest o 6% mniejsza niż w województwie.

Pozostałe użytki stanowią ok. 2% powierzchni i nie przedstawiają większego znaczenia gospodarczego. Niewielka powierzchnia łąk i pastwisk oraz innych użytków jest silnie związana z bardzo dużym udziałem gruntów orných. Jest to pozytywne zjawisko z rolniczego punktu widzenia, jednakże biorąc pod uwagę względy środowiskowe wskazane byłoby zwiększenie różnorodności form użytkowania gruntów rolnych.

Tab.2. Zestawienie użytków rolnych [ha i %] w Gminie Okonek i woj. wielkopolskim

rodzaj użytków	Gmina Okonek 2013 ¹⁾		woj. wielkopolskie 2012 ²⁾	
	powierzchnia [ha]	udział procentowy [%]	powierzchnia w [ha]	udział procentowy [%]
grunty orne	11891,6884	90,27	1 576 741	79,27
łąki i pastwiska	1012,0354	7,68	285 318	14,34
sady	15,5550	0,12	16 471	0,83
nieużytki	111,0611	0,84	36 385	1,83
stawy	19,6447	0,15	6 424	0,32
rowy	25,4263	0,08	16 229	0,82
użytki zabudowane	75,5252	0,57	41 539	2,09
zadrzewienia	22,5252	0,17	10 048	0,50
razem	13 173,1917	100	1 989 155	100

Źródło: ¹⁾ ewidencja własna Gminy Okonek, 2014.

²⁾ Rocznik statystyczny rolnictwa 2012, GUS

III. Struktura wielkości gospodarstw indywidualnych i prawnych

Na koniec 2014 roku na terenie Gminy Okonek funkcjonowało 588 gospodarstw indywidualnych (o jedno mniej niż w poprzednim roku), bardzo mocno zróżnicowane pod względem wielkości.

Dominującą grupą są gospodarstwa o powierzchni 1-5ha. Ewidencja obejmuje 260 takich podmiotów. W ich przypadku produkcja rolna nie jest głównym źródłem dochodów. Stanowią one ok. 45% gospodarstw indywidualnych w gminie. Jest to wartość o 12,5% wyższa niż w skali województwa.

Przedział 5-10ha obejmuje 90 indywidualnych gospodarstw rolnych, odpowiadający 15% gospodarstw i jest porównywalny ze wskaźnikiem dla województwa.

Kolejna grupa to 186 rolników indywidualnych gospodarujących na powierzchni 10-50ha. Jest to ok. 1/3 wszystkich producentów rolnych z terenu gminy. W województwie gospodarstwa o powierzchni 10-50ha stanowią 1/4 zewidencjonowanych indywidualnych gospodarstw rolnych. Omawiana grupa użytkuje grunty o łącznej powierzchni ok. 4 240ha. Jest to powierzchnia zdecydowanie większa od łącznej powierzchni użytkowanej w gminie przez gospodarstwa o zakresie 50-100ha, która obejmuje tylko 24 rolników.

Na obszarze gminy prowadzonych jest 9 gospodarstw o powierzchni 100-200ha i 9 powyżej 200ha. Razem stanowią 3% grupy producentów rolnych, natomiast w woj. wielkopolskim udział gospodarstw o tak dużej powierzchni wynosi zaledwie 1%.

Tab. 3. Zestawienie grup obszarowych gospodarstw indywidualnych w Gminie Okonek i woj. wielkopolskim powyżej 1ha

poszczególne grupy obszarowe	ilość gospodarstw rolnych w Gminie Okonek w 2014 r. ¹⁾		ilość indywidualnych gospodarstw rolnych w woj. wielkopolskim w 2011 ²⁾		
	[ha]	szt.	%	szt.	%
1-5		275(+15)	44,99	52 562	32,46
5-10		85(-5)	15,57	26 218	16,19
10-50		184(-2)	32,18	39 929	24,65
50-100		26(+2)	4,15	1 905	1,18
100-200		9(-1)	1,73	1 752	1,08
powyżej 200		9(+1)	1,38		
razem		588	100	161 944	100

Źródło: ¹⁾ ewidencja własna Gminy Okonek, 2014

²⁾ Rocznik statystyczny rolnictwa 2012, GUS

Poniższe zestawienie ukazuje areal gruntów posiadanych przez gospodarstwa indywidualne w poszczególnych grupach obszarowych. Największą powierzchnię ok. 4 240ha (37,5%) zajmują gospodarstwa posiadające 10-50ha, które stanowią drugą najliczniejszą grupę. Jednocześnie największa grupa pod względem ilości gospodarstw 1-5ha posiada najmniejszy areal gruntów, bo ok. 610ha (5,4%)

Tab. 4. Zestawienie powierzchni gruntów zajmowanych przez poszczególne grupy obszarowe gospodarstw indywidualnych

Poszczególne grupy obszarowe	Powierzchnia zajmowana na tle gminy	
	[ha]	[%]
1-5	649(+41)	5,75
5-10	620(-37)	5,49
10-50	4 197(-46)	37,17
50-100	1845(+166)	16,34
100-200	1231(-448)	10,90
powyżej 200	2749(+54)	24,34
razem	11 291	100

Źródło: ewidencja własna Gminy Okonek, 2014

Na terenie Gminy Okonek funkcjonuje 588 gospodarstw indywidualnych, które prowadzą działalność na 11 291 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa w gminie wynosi 19,2ha. Jest to powierzchnia zdecydowanie wyższa niż średnia wg GUS dla województwa i kraju, które wynoszą odpowiednio 12,7ha i 9,2ha.

W Gminie Okonek funkcjonuje 15 podmiotów prawnych użytkujących łącznie powierzchnię 1 763ha, przy czym blisko połowę gruntów dysponuje firma Agromar z Lotynia. Podmioty prawne są w posiadaniu ok 15% gruntów rolnych.

Tab. 5. Zestawienie użytków rolnych w posiadaniu osób prawnych

Lp.	Forma własności	Powierzchnia użytków rolnych w ha
1	Agromar	732
2	Vennea Sp. z o.o.	214
3	Agro-servis	209
4	Agencja Nieruchomości Rolnych	214
5	Warehouse Sp. z o.o.	160
6	Okechamp S.A.	156
7	Nadleśnictwo Okonek	25
8	Kruszgeo	19
9	PZD. Rodzinny Ogród Działkowy	14
Lp.	Forma własności	Powierzchnia użytków rolnych w ha
10	Agaris Sp. z o.o.	11
11	Nadleśnictwo Lipka	3,6
12	Gwdaryb	2,1
13	Bio-Energia Sp. z o.o.	1,6
14	Parafia Lotyń	1
razem		1 763

Źródło: * ewidencja własna Gminy Okonek, 2014

IV. Produkcja roślinna

Tab. 6 . Powierzchnia zasiewu roślin uprawnych do zbioru w 2014 r. na terenie pow. złotowskiego (dotyczy gospodarki całkowitej)

p. n.	Powiat: złotowski Gminy:	Pszemica ozima		Pszemica jara		Pszemżyto ozime		Pszemżyto jare		Jęczmień ozimy		Jęczmień jary		Żyto		Owies		Rzepak ozimy	
		szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]	szacowany plon w [t/ha]
1	Złotów	1320	4,20	380	3,80	1910	4,20	100	3,60	180	4,20	2160	4,00	1480	3,40	510	4,00	1300	3,50
2	Zakrzewo	410	3,80	220	3,40	620	3,80	70	3,20	20	3,80	630	3,50	850	3,00	150	3,80	320	3,20
3	Lipka	720	4,00	250	3,60	950	4,00	90	3,40	70	4,00	1020	3,80	920	3,20	200	4,00	740	3,50
4	Jastrowie	610	3,80	120	3,80	860	3,80	80	3,50	20	3,50	700	3,50	1100	3,00	360	3,80	410	3,20
5	Okonek	800	4,00	430	3,80	1230	4,20	110	3,60	30	4,00	1500	4,00	1650	3,20	350	4,00	830	3,50
6	Tarnówka	530	3,80	280	3,40	610	3,60	50	3,20	80	3,80	710	3,60	600	3,00	120	3,80	600	3,50
7	Krajenka	810	3,80	220	3,60	820	3,80	60	3,60	100	3,60	1040	3,60	1000	3,20	310	3,80	600	3,20
Powiat - Razem		5200	3,96	1900	3,6,5	7000	3,99	560	3,47	500	3,93	7760	3,80	7600	3,17	2000	3,91	4800	3,42

Sporządził:

Janusz

Kalisz

Źródło Starostwo powiatowe w Złotowie

W strukturze zasiewów wiodącą grupą roślin są zboża, które stanowią 86,5% ogólnej powierzchni upraw. Na drugim miejscu uplasował się rzepak zajmujący ponad 10% zasiewów. Ziemiaki i inne rośliny pokrywają zaledwie 3,5% arealu. Natomiast w województwie w/w uprawy zajmują odpowiednio 64%, 6% i aż 30% powierzchni zasiewów.

Struktura zasiewów jest silnie związana z udziałem określonych klas bonitacyjnych użytków rolnych. Powierzchnia najbardziej wymagających upraw takich jak pszenica, jęczmień, pszenżyto i rzepak jest silnie związana z udziałem gleb klas III i IV. Podobna sytuacja występuje w przypadku żyta (21,2% powierzchni zasiewów), które dobrze znosi słabsze warunki glebowe, odpowiadające glebom klasy V, stanowiących 20,4% powierzchni gruntów ornych.

Ze względu na znaczne odległości do punktów przetwórstwa cukrowego rolnicy zaniechali uprawy buraków cukrowych, ponieważ było to związane z dużymi kosztami ich transportu.

Przeciętne plony osiągnięte przez miejscowych rolników są porównywalne ze średnimi wojewódzkimi i krajowymi. Wyższym plonowaniem odznaczają się żyto, jęczmień, owies, pszenżyto, mieszanki zbożowe i rzepak. Nieco niższymi pszenica i ziemiaki.

Na uwagę zasługuje fakt, iż rolnicy umiejętnie wykorzystują duży potencjał plonotwórczy form ozimych, które stanowią większą część zasiewów, co jest również związane ze strukturą gruntów rolnych.

V. Produkcja zwierzęca

Zwierzęca produkcja towarowa, w Gminie Okonek jest znikoma i przy obecnej koniunkturze na rynku ma nadal tendencję spadkową.

VI. Podatek rolny i leśny

Opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegają grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza (Dz.U.2013.1381 (U) Podatek rolny).

Podatek rolny za rok podatkowy wynosi:

- 1) od 1ha przeliczeniowego gruntów, dla gruntów gospodarstw rolnych - równowartość pieniężną 2,5 q żyta,
- 2) od 1ha pozostałych gruntów - równowartość pieniężną 5 q żyta - obliczone według średniej ceny skupu żyta za 11 kwartałów poprzedzających kwartał poprzedzający rok podatkowy.

Średnią cenę skupu żyta ustala się na podstawie komunikatu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 20 października roku poprzedzającego rok podatkowy. Zgodnie z komunikatem Prezesa GUS średnia cena skupu żyta wyniosła 61,37 za 1 kwintal (M. P. poz. 935). W 2015 roku obowiązująca stawka podatku rolnego za 1ha przeliczeniowy wynosi 153,43zł.

Tab.7. Zestawienie okręgów podatkowych dla poszczególnych klas użytków rolnych

Rodzaje użytków rolnych	Grunty orne				Łąki i pastwiska			
Okręgi podatkowe	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Klasy użytków rolnych	Przeliczniki							
I	1,95	1,80	1,65	1,45	1,75	1,60	1,45	1,35
II	1,80	1,65	1,50	1,35	1,45	1,35	1,25	1,10
IIIa	1,65	1,50	1,40	1,25				
III					1,25	1,15	1,05	0,95
IIIb	1,35	1,25	1,15	1,00				
IVa	1,10	1,00	0,90	0,80				
IV					0,75	0,70	0,60	0,55
IVb	0,80	0,75	0,65	0,60				
V	0,35	0,30	0,25	0,20	0,20	0,20	0,15	0,15
VI	0,20	0,15	0,10	0,05	0,15	0,15	0,10	0,05

Z załącznika do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. (poz. 1614) Gmina Okonek została zaklasyfikowana do II okręgu podatkowego.

Najczęściej zwalnia się od podatku rolnego:

- 1) użytki rolne klasy V, VI i VIz oraz grunty zadrzewione i zakrzewione ustanowione na użytkach rolnych;
- 2) grunty przeznaczone na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100ha.

VII. Ceny skupu produktów rolnych

W całym roku 2014 producenci z województwa wielkopolskiego dostarczyli do skupu łącznie 717,2 tys. ton **żywca rzeźnego** (w wadze poubojowej ciepłej), tj. o 6,2% mniej niż w przed rokiem. Zmniejszyła się podaż **żywca wieprzowego** (o 11,1%) oraz skup **żywca wołowego** (o 10,0%), większe były natomiast dostawy **drobiu** (wzrost o 2,0%).

W grudniu 2014 r. skupiono łącznie 53,8 tys. ton żywca, tj. o 13,3% więcej niż przed miesiącem i o 22,5% więcej niż przed rokiem. Podaż żywca wołowego zwiększyła się o 4,7% w porównaniu z listopadem 2014 r. i o 28,3% w odniesieniu do grudnia 2013 r. W przypadku drobiu rzeźnego odnotowano wzrost dostaw w skali miesiąca – o 10,5% i w ujęciu rocznym – o 12,8%. Najbardziej zwiększyła się podaż żywca wieprzowego – o 18,1% w relacji do listopada 2014 r. i o 32,5% w porównaniu z grudniem 2013 r.

Tab. 8. Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Przeciętne ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:										
Wyszczególnienie	W skupie					Na targowiskach				
	XII 2014			I–XII 2014		XII 2014			I–XII 2014	
	w zł	XII 2013 =100	XI 2014 =100	w zł	I–XII 2013= =100	w zł	XII 2013= =100	XI 2014= =100	w zł	I–XII 2013= =100
Ziarno zbóż ^a za 1dt:										
pszenica	67,48	88,0	103,0	70,25	86,6	80,15	85,7	100,2	88,97	84,8
żyto	50,68	96	98,7	54,06	100,2	58,76	86,2	100,7	67,97	85,2
Zywiec rzeźny za 1 kg										
bydło										
trzoda chlewna	5,98	96,8	102,1	6,03	96,9					
	4,22	77,6	95,3	4,89	90,1					
mleko	124,89	79,2	99,6	138,93	1402,8					

^a W skupie bez ziarna siewnego. ^b Na targowiskach – jadalne późne.

Źródło: GUS strona internetowa <http://poznan.stat.gov.pl/opracowania-biezace/komunikaty-i-biuletyny/inne-opracowania/komunikat-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej-wojew>

VIII. Podsumowanie

- Po przeanalizowaniu powyższej informacji można wyciągnąć następujące wnioski:
- na terenie Gminy Okonek przeważają grunty o stosunkowo dobrych klasach bonitacyjnych, pozwalających na intensywną uprawę najbardziej wymagających gatunków takich jak pszenica i rzepak,
 - Gmina Okonek procentowo posiada grunty o lepszej klasie bonitacyjnej niż przeciętna w województwie,
 - zdecydowanie dominuje produkcja roślinna,
 - słabą stroną jest produkcja zwierzęca, pomimo sprzyjających powierzchni
 - powierzchnie gospodarstw indywidualnych na terenie gminy znacznie przewyższają średnie statystyczne wojewódzkie i krajowe, i nadal systematycznie wzrastają,
 - najliczniejszą grupą 260 producentów rolnych są gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5ha,
 - największą powierzchnię 4 243ha zajmują gospodarstwa w przedziale od 10 do 50ha.

Sporządzili:

Marta Sochacka/Dariusz Rybak
10 lutego 2015

BURMISTRZ OKONKA

Małgorzata Samec

